

«ΕΙΜΑΣΤΕ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ, ΔΕΝ ΕΙΜΑΣΤΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ»

Η ΓΕΩΡΓΙΑ ΠΑΪΖΗ, Η ΠΡΩΤΗ ΕΛΛΗΝΙΔΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ ΟΙΚΕΙΟΤΗΤΑΣ (INTIMACY COORDINATOR), ΜΙΛΑΕΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ ΠΟΥ ΣΤΑΔΙΑΚΑ ΕΜΦΑΝΙΖΕΤΑΙ ΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΘΕΑΤΡΟ, ΤΗΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ, ΕΝΩ Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΗ ΝΤΕΠΗ ΓΟΡΓΟΓΙΑΝΝΗ ΜΕΤΑΦΕΡΕΙ ΤΗ ΔΙΚΗ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

«Οι νέοι επαγγελματίες είναι πάρα πολύ ενημερωμένοι και περιμένουν με χαρά τα εργαλεία και τη διαμεσολάβηση ώστε να δουλέψουν σ' ένα ασφαλές περιβάλλον», λέει η Γεωργία Παϊζη

Στο ημίφως μιας θεατρικής σκηνής ή κάτω από τον φακό μιας κάμερας, η οικειότητα δεν είναι ποτέ τυχαία. Κάθε βήμα, κάθε αγγίγμα, κάθε ανάσα που μοιράζονται οι ηθοποιοί είναι αποτέλεσμα λεπτομερούς προετοιμασίας. Τι δουλειά αυτή στον διεθνή χώρο έχουν αναλάβει οι intimacy coordinators, δηλαδή οι συντονιστές οικειότητας, που έχουν καθιερωθεί ως απαραίτητοι συνεργάτες στις παραγωγές, κυρίως στα χρόνια μετά το κίνημα #MeToo. Στην Ελλάδα, όμως, η ειδικότητα αυτή δεν υπήρχε μέχρι πρόσφατα. Τώρα, αρχίζει δειλά δειλά να εμφανίζεται στα γυρίσματα τηλεοπτικών ή κινηματογραφικών δουλειών και στις πρόβες των θεατρικών εγχειρημάτων, φέρνοντας μαζί μια νέα αντίληψη για το πώς δημιουργούνται οι ερωτικές σκηνές.

«Η άνθηση του επαγγέλματος συνέπεσε με το ελληνικό #MeToo και συνέβαλε κι αυτό στην άνθησή του. Νομίζω ότι όλη μου η γενιά ψάχνουμε να κάνουμε τις πρόβες, τα γυρίσματα και τα μαθήματά μας πιο ασφαλείς χώρους. Και πέσαμε πάνω σε κάτι που ήδη υπήρχε στο εξωτερικό, προσπαθώντας να το εφεύρουμε εδώ. Στην Αμερική ξεκίνησε το 2017. Οι δασκάλες μας, που είναι οι εισιγήτριες του όρου "συντονιστές οικειότητας", είναι κατά βάση χορογράφοι βίας που ξεκίνησαν να παρέχουν, υποθέτω όπτιμα, αυτή τη γνώση σε σκηνές που ήταν προσομοίωση σεξ», αναφέρει μιλώντας στα «Πρόσωπα» η Γεωργία Παϊζη, η οποία είναι χορογράφος και εκπαιδευτρια με σχεδόν 20 χρόνια εμπειρίας στη διδασκαλία κινήσεων σε επαγγελματίες ηθοποιούς και η πρώτη ελληνίδα επαγγελματίες που ειδικεύεται στον συντονισμό οικειότητας για τον κινηματογράφο, την τηλεόραση και το θέατρο. Η ίδια έχει ολοκληρώσει την εκπαίδευσή της στον οργανισμό Intimacy Directors & Coordinators, τον μεγαλύτερο παγκόσμιο στην πιστοποίηση επαγγελματιών στον τομέα της οικειότητας.

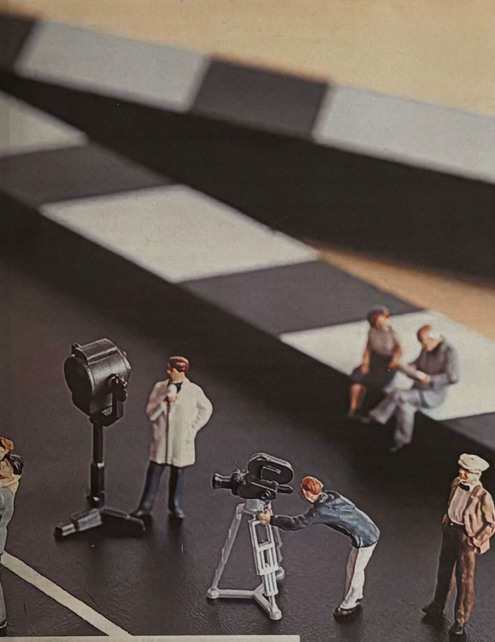
Η παρουσία των συντονιστών οικειότητας κρίνεται απαραίτητη όταν υπάρχει έκθεση, έντονη

σωματική επαφή των ηθοποιών και προσωπικό ή ρομαντικό περιεχόμενο στο σενάριο. Καλούνται όχι απλώς να δώσουν τεχνικές οδηγίες στους συντελεστές αλλά να σχεδιάσουν τις κινήσεις των πρωταγωνιστών σαν χορογραφία ή να θέσουν ασφαλή εργαλεία αυτοσχεδιασμού, να εξασφαλίσουν την συναίνεση όλων των εμπλεκόμενων και τελικά να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον εμπιστοσύνης ώστε να αποδώσουν όσο καλύτερα γίνεται. «Τα προηγούμενα χρόνια στην Ελλάδα κάποιες παραγωγές είχαν μερμήνισει να έχουν είτε συνάδελφο από το εξωτερικό είτε κάποια υποστήριξη από επαγγελματίες ψυχικής υγείας ή χορογράφο, αλλά το αντικείμενο είναι τόσο σύνθετο και γι' αυτό χρειάστηκε να υπάρχει εξειδίκευση στον κλάδο. Επαγγελματίες ψυχικής υγείας π.χ. σε γυρίσματα που αφορούσαν υλικό έμφυλης βίας σε περίπτωση που κάποιος ηθοποιός ενεργητικά αρνιόταν από το περιεχόμενο. Και χορογράφο σε ερωτικές σκηνές, ως μια ειδικότητα με ουδέτερο λεξιλόγιο για το σώμα, που θα διευκολύνει την επικοινωνία και θα συμβάλει τεχνικά. Εμείς φέρνουμε όλα αυτά μαζί, συν μια σειρά από εργαλεία διαπροσωπικής επικοινωνίας, επίσημης συγκρούσεως, σεξουαλικής αγωγής, άνησης με τους όρους της αυθόδημαφρετικής της εκπαίδευσης στη συναίνεση. Και είμαστε καλλιτέχνες, χορογράφοι και δραματουργοί. Δεν είμαστε προσωπικό ασφαλείας, ούτε το τμήμα ανθρώπινου δυναμικού» επισημαίνει η συντονίστρια οικειότητας και συνεχίζει: «Η καλύτερη συνθήκη για εμάς είναι όταν τη συνεργασία μας την επιδιώκει ο σκηνοθέτης -όσο πιο σύνθετο είναι το ευαίσθητο περιεχόμενο που περιλαμβάνει μια παραγωγή τόσο μεγαλύτερη είναι η ασηχηματική του βαρβαρότητα και η ανάγκη να είναι πολυεπίπεδο δραματουργικά και να μην αποτελεί μια άβολη διεκπεραίωση που προσπαθούμε να ξεφορτωθούμε γρήγορα, αλλά μια επαγγελματική συνθήκη που γίνεται με υψηλά καλλιτεχνικά κριτήρια, ασφάλεια και σεβασμό προς τους συντελεστές».

ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ. Όπως ένας χορογράφος εγγυάται την ακριβή μιας σκηνής χορού κι ένας stunt coordinator την ασφάλεια μιας σκηνής δράσης, εκείνος που συντονίζει την οικειότητα εξασφαλίζει ότι η αφήγηση υπηρετείται χωρίς να θυσιάζεται η αξιοπρέπεια και η ασφάλεια των ηθοποιών. Η εμπλοκή του λοιπόν

THEODOROS MARINOS

δεν αφορά μόνο την τεχνική αρτιότητα αλλά και την καλλιτεχνική ελευθερία, δημιουργώντας τις συνθήκες για πιο αληθινές, πιο γενναίες και πιο ουσιαστικές ερμηνείες. «Ο συντονιστής θα πρέπει να είναι κάποιος άλλος, διαφορετικός από το σκηνοθέτη και τον ηθοποιό, για να αποσημφορήσει το βάρος που έχουν αυτοί οι δύο ρόλοι με έναν τρόπο και να μεσολαβήσει διπλωματικά με τέτοιο τρόπο ώστε να στήσει όλη την ευαίσθητη σκηνή που να μη θίγει κανέναν. Ο ρόλος αυτός βοηθάει επίσης τους πιο αδύναμους ανθρώπους στη δυναμική της πρόβας, όπως είναι ένας νέος ηθοποιός, κάποιος που ανήκει σε μειονότητες ή σε συγκεκριμένη φυλετική ομάδα, να βγει λίγο πιο μπροστά, στη σκηνή και να του δοθεί ο απαραίτητος χρόνος προετοιμασίας, να μη ζητηθούν πράγματα τελευταία στιγμή και να τηρηθούν όσα προβλέπονται στο συμβόλαιο του» προσθέτει από την πλευρά της η Ντέπη Γοργογιάννη, χορογράφος και κινησιολόγος με μεταπτυχιακό στο Movement Studies από το Royal Central School of Speech & Drama του Λονδίνου κι εκπαιδευμένη στον πρόγραμμα του οργανισμού Intimacy Directors & Coordinators. Η ίδια, το έργο κι αυτό που θα δημιουργήσει», καταλήγει η Ντέπη Γοργογιάννη, η οποία έχει εμπειρμένη σκηνές οικειότητας ως κινησιολόγος στην παράσταση «Mutululu» του Μεχμέτ Εργκέν στο λονδρεζικό θέατρο Αρκόλα και «Φρίντα Κάλο: οι μαύροι γλάρος καταμετρά στα πτώματα» σε σκηνοθεσία Θάνου Χατζήπουλου στο Θέατρο Επί Κολωνών.

τις σκηνές εγγύτητας. Τον όρο της εγγύτητας, άλλωστε, επιστρατεύει η «Θυμέλ», το πολυμεσικό λεξικό ανοιχτής πρόσβασης για τις παραστατικές τέχνες που δημιουργεί το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, προκειμένου να περιγράφει τη σωματική και ψυχολογική διάσταση της σχέσης μεταξύ των ηθοποιών στη σκηνή και την κάμερα. Κατά αυτόν την προσέγγιση, ο άνθρωπος που ρυθμίζει όλη αυτή τη λειτουργία αποκαλείται συντονιστής εγγύτητας. Η μη καθιερωμένη απόδοση του όρου αυτού αφήνει να φανεί και η ρευστότητα που υπάρχει στη συγκεκριμένη εξειδίκευση στη χώρα μας, όπου οι επαγγελματίες του χώρου είναι ελάχιστοι. Για τον λόγο αυτόν συχνά οι μεγάλες παραγωγές ζητούν τη βοήθεια συντονιστών από το εξωτερικό αφού δεν γνωρίζουν την ύπαρξη ελληνών ειδικών στο αντικείμενο.

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΚΗΝΟΘΕΤΕΣ. Σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα για τους έχουν αρχίσει να εφαρμόζονται, οι συντονιστές οικειότητας συμμετέχουν σε όλες τις φάσεις της δημιουργικής διαδικασίας ευαίσθητου περιεχομένου, από τις οπτικές μέχρι τις πρόβες και τα γυρίσματα. Στην Ελλάδα, ωστόσο, κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει γιατί οι περισσότεροι σκηνοθέτες δεν είναι εξοικειωμένοι με την παρουσία τους. «Από την εμπειρία μου, οι σκηνοθέτες είναι δεκτικοί στο να συνεργαστούν με έναν συντονιστή, αλλά το έχουν πάρει λίγο ελαφρώς το θέμα. Δεν έχω δει να γίνεται κάποια ιδιαίτερη κίνηση. Οι νεότεροι είναι πιο δεκτικοί. Είναι και θέμα κοινότητας. Εδώ οι σκηνοθέτες έχουν κι άλλες σκηνές, που ενδεχομένως δεν τις έχουν στο εξωτερικό. Οπότε, όταν τρέκουν, μπορεί να ξεχάσουν ότι πρέπει να βάλουν στο πρόγραμμα την κουβέντα για την οικειότητα» παρατηρεί η Ντέπη Γοργογιάννη. Αντίθετα, η Γεωργία Παϊζη βλέπει ότι είναι θέμα γενιάς. «Ο κλάδος είναι πολύ καινούργιος. Είναι πολύ σημαντικό οι πρώτες εκπαιδεύσεις να να εδραιώσουμε ότι είμαστε sex positive επαγγελματίες εξειδικευμένες στη συναίνεση, και χορογραφικά και δραματουργικά μυαλά με υψηλή συναισθηματική νοημοσύνη. Στις intimacy coordinators των streaming platforms οφείλουμε εξάλλου αυτή την άνθηση ερωτικού περιεχομένου στις συνδρομητικές σειρές που είναι hot, αστείο, δυνατό, αλλά και προϊόν υψηλής υποκριτικής».

«Όταν οι έλληνες σκηνοθέτες έχουν άλλες σκηνές και τρέκουν, μπορεί να ξεχάσουν ότι πρέπει να βάλουν στο πρόγραμμα την κουβέντα για την οικειότητα», σχολιάζει η Ντέπη Γοργογιάννη

Η άνθηση του επαγγέλματος συνέπεσε με το ελληνικό #MeToo και συνέβαλε κι αυτό στην άνθησή του

ΤΟΥΣ ΖΗΤΟΥΝ ΟΙ ΙΔΙΟΙ ΟΙ ΗΘΟΠΟΙΟΙ

Η ανάγκη για την παρουσία ενός συντονιστή δεν προκύπτει μόνο από τις απαιτήσεις της σκηνής αλλά και από τους ίδιους τους ηθοποιούς που ολόένα και περισσότεροι ζητούν τη συμμετοχή τους στο γύρισμα ή το θέατρο για να έχουν μια εγγύηση ότι τα όρια τους θα γίνουν σεβαστά. «Οι νέοι επαγγελματίες είναι πάρα πολύ ενημερωμένοι και περιμένουν με χαρά τα εργαλεία και τη διαμεσολάβηση ώστε να δουλέψουν σ' ένα ασφαλές περιβάλλον και να αποσημφορήσουν περιστατικά κακοποίησης, σαν αυτά που καταγγέλλονται στο πλαίσιο του ελληνικού #MeToo. Οι πιο έμπειροι ηθοποιοί που έχουν δουλέψει αρκετά κι έχουν βρει μόνοι τους τους τρόπους λειτουργίας τέτοιων σκηνών, μπορεί να θεωρούν ότι αυτό δεν είναι απαραίτητο. Είναι λογικό γιατί έμαθαν να συνεργάζονται με συγκεκριμένους τρόπους. Εμένα η δουλειά μου δεν είναι να παρακάνω την αντιεγγύηση των ηθοποιών, αλλά να τον υποστηρίξω στην εκλογή του να ενσωματώσει τη γύμνια του χαρακτήρα, την επιθυμία του και την ικανότητα του, με ασφάλεια και υψηλά καλλιτεχνικά κριτήρια», λέει εμφατικά η Γεωργία Παϊζη, η οποία πρόσφατα εργάστηκε ως intimacy coordinator σε μεγάλη παραγωγή της Amazon, και σε δύο ελληνικές ταινίες μικρού μήκους από τις εταιρείες παραγωγής Mami και Atalante. Η ίδια, αυτές τις μέρες ξεκινάει μόνιμη συνεργασία με μεγάλη εταιρεία παραγωγής στην Τουρκία ενώ θα είναι παρούσα επίσης στο φετινό Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, στην πλατφόρμα Ask me Anything στο πλαίσιο της Αγοράς. «Στο θέατρο που έχω συνεργαστεί ή αποδοχή των ανθρώπων στην πρόβα και των άλλων ιδεών είναι πιο μεγάλη κι άμεση. Το πόσο ανοιχτός μπορεί να είναι ο άλλος δεν σημαίνει ότι σε συμπεριλαμβάνει γιατί συμμερίζεται υποκριτικά όλες τις απόψεις αλλά καταλαβαίνει ότι αυτό είναι καλό για τον ίδιο, το έργο κι αυτό που θα δημιουργήσει», καταλήγει η Ντέπη Γοργογιάννη, η οποία έχει εμπειρμένη σκηνές οικειότητας ως κινησιολόγος στην παράσταση «Mutululu» του Μεχμέτ Εργκέν στο λονδρεζικό θέατρο Αρκόλα και «Φρίντα Κάλο: οι μαύροι γλάρος καταμετρά στα πτώματα» σε σκηνοθεσία Θάνου Χατζήπουλου στο Θέατρο Επί Κολωνών.